

TS-LKD SUVAŽIAVIMAS DEKLARACIJA

TIKIME ŠVIESIA LIETUVA

2018 m. gegužės 12 d.

Vilnius

Lietuvos Respublikai – šimtas! Tai nepakartojama sukaktis, rodanti, kokį ilgą kelią nuėjo mūsų tauta. Šis kelias prasidėjo nuo intelektualų, kurie po Abiejų Tautų Respublikos sunaikinimo, karų ir sukilimų, okupacijos įkarštyje ėmėsi žygdarbio budinti, telkti ir šviesti tautą modernios valstybės kūrimo darbams. Taip, kartu su Tautiniu Sąjūdžiu ir jo intelektualais, su ją gynusiais savanoriais gimė Vasario 16-osios Lietuvos Respublika. Per šimtą metų ją reikėjo puoselėti, tobulinti, ginti, ji vėl kentėjo nuo karų ir okupacijų, jos dvasios pažadinimui kūrėme naują Sąjūdį ir telkėme jėgas integracijai į Europą. Per visą šį laiką Lietuva išliko, sustiprėjo ir pasitinka antrąjį šimtmetį būdama pilnaverte Vakarų demokratinės bendruomenės nare. Tai yra didžiulis mūsų tautos pasiekimas.

Tėvynės Sąjunga, 1993 metais įkurta kaip Lietuvos Sąjūdžio idealų ir politinės programos tęsėja, yra neatsiejama šimtametės Lietuvos dalis. Tai įrodėme savo darbais, kuriuos atlikome Seimuose, Vyriausybėse, savivaldoje ir užsienio politikos mūšiuose tam, kad stiprintume šalies nepriklausomybę, ekonomiką, išsivaduotume nuo įvairiausių senųjų okupantų pančių ir vestume mūsų šalį vakarietiškos demokratijos kryptimi. Šie darbai toli gražu nėra baigti. 25 metai tėra pradžia to, ką turime padaryti. Lietuva už savo vietą po saule, galimybę egzistuoti ir klestėti kovojo ilgai, tam buvo pralieta daug kraujo ir prakaito, tačiau nors Lietuvos Respublikai – šimtas, pasauliniais standartais esame dar tik brandžios demokratinės valstybės aušroje. Negalime sustoti, turime eiti pirmyn.

Konservatyviojo Lietuvos politikos projekto, kuris gimė su Tėvynės Sąjunga, viena iš užduočių visados buvo matyti Lietuvą tokią, kokia ji yra, be utopijų, atvirai, su visomis bėdomis ir gėrybėmis, kurias turime. Nebijoti pripažinti to, ką matome, padėti tai įžvelgti visai visuomenei ir keisti tai, ką regime negero. Patys sau turime pripažinti, kad mums tai sekėsi ne visados, bet visados šio tikslo nuoširdžiai siekėme ir sieksime. Todėl ir šių dienų Lietuvoje pirmiausiai įvardiname realią padėtį.

Nors mūsų valstybė yra turtingesnė, saugesnė ir demokratiškesnė nei kada nors iki šiol, vis dar negebame užtikrinti, kad mūsų žmonės būtų tikrai laimingi savo žemėje, neturėtų ir nenorėtų išvykti iš savo tėvynės. Mūsų ūkis dar nėra pasiekęs trokštamo vakarietiško lygmens, demokratijos pamatus plauna susinaikinimo pagundos, o saugumo srityje pasirodo nauji, dar neperprasti, todėl itin grėsmingi, iššūkiai. Mūsų žmonės matydami vis naujus tos pačios oligarchinės politikos projektus su vis naujais pavadinimais ir šūkais, praranda viltį, kad Lietuvoje iš tikrųjų gali būti geriau.

Kartu su problemomis matome ir didžiules Lietuvos galimybes: žmones, kurie atlieka stublinančius mokslo atradimus; jaunos kūrėjus, kurie stebina pasaulį savo talentais ir išmone; verslus, kurie kasdien sunkiai dirbdami daro mūsų valstybę geresne vieta kiekvienam darbščiam žmogui; mokytojus, gydytojus, kultūros ir kitų sričių darbuotojus, kurie rūpinasi mūsų ateitimi. Turime daug talento ir neišnaudoto potencialo, kurį privalome pagaliau pažadinti, kad po rūke paskendusios aušros ateitų giedras rytas.

TS-LKD, žvelgdama į būsimus dvidešimt penkerius savo veiklos metus, užsibrėžia tikslą atkurti žmonių viltį ir tikėjimą skaidria, stipria, klestinčia, išmania, išsilavinusia, europietiška, bet svarbiausia – švesia Lietuva. Pagrindinis valstybės saugumo uždavinys – politinės tautos ir laisvos visuomenės išlikimas geopolitinių iššūkių ir globalizacijos akivaizdoje. Tik turinti stiprius pagrindus ir savimi pasitikinti Lietuva užtikrins savo ateitį Europos valstybių bendruomenėje. Šie tikslai apibrėžia mūsų politinės darbotvarkės svarbiausias kryptis, kuriose artimiausiu metu dirbsime daugiausia ir atkakliausiai, o drauge ir patys keisimės taip, kad gebėtume atliepti žmonių lūkesius ir iššūkius, kylančius šių dienų Lietuvai.

Skaidri ir demokratiška Lietuva

Mes įsipareigojame saugoti ir ginti Lietuvos demokratiją ir šimtametę mūsų valstybingumo tradiciją. Tai reiškia, kad mums nėra pakeliui su autoritarizmo ir antidemokratijos šalininkais. Mes nepritariame vis stipriau vešintiems autokratijos ir stiprios rankos valdžios tendencijoms. Lietuvoje siekiame kurti tikrą judėjų-krikščioniškomis vertybėmis grįstą demokratiją, laisvą pilietinę visuomenę, laisvą žodį, politinį pliuralizmą ir laisvą konkurenciją tarp stiprių politinių partijų. Būtent partinės sistemos – kaip demokratijos pamato – padėtis mums kelia nerimą šių dienų valstybėje. Lietuva privalo turėti stiprias, korupcijos ir valstybei nedraugiškų jėgų įtakoms atsparias tradicines partijas, kurios sugebėtų vykdyti tai, ką žada žmonėms. Suprantame, kad kritišką partijų padėtį galime keisti tik savo pavyzdžiu, apsivalydami nuo blogų pagundų, neteisingų pasirinkimų, žengdami koja kojon su visuomene bei jos lūkesčiais ir tesėdami žmonėms duotus pažadus.

Didžiulę grėsmę šalies demokratijai kelia ir šalies politikos elito susvetimėjimas bei antidemokratinės nuotaikos. Žmonės nuvilia ir atstumia nuolatinis dvigubų standartų taikymas, dažnos melo apraiškos kasdienėje politikoje ir etikos bei padorumo stoka. Tai menkina mūsų piliečių pasitikėjimą politine sistema, o kartu ir verčia abejoti, ar Lietuva tikrai gali būti sėkminga valstybe. Tačiau mes žinome, kad gali! Todėl kviečiame Padorumo Sąjūdžiui – Lietuvos politikos moralinio veido rekonstrukcijai, pakeliant etikos ir skaidrumo standartus į žymiai aukštesnį, vakarietiškai tradicijai prilygstantį lygmenį. Šį pokytį taip pat pradedame nuo savęs, ieškodami naujų būdų tvarkytis su partijos patiriamais iššūkiais.

Galiausiai metame iššūkį nedemokratinėms jėgoms, vienasmeniams, oligarchiniams, stambių koncernų valdomiems politikos dariniams. Netikime „nepartinių“, vieno asmens dominuojamų personalinių trumpalaikių politinių junginių perspektyva. Sieksime įrodyti, kad tradicinė politinė jėga gali ir turi būti sėkminga tam, kad mūsų valstybė galėtų išsivaduoti iš to politinio slogučio, kuriame gyvena pastaruosius keletą metų. Tai reiškia, kad esame atviri visiems skaidriems ir sąžiningiems žmonėms bei politinėms jėgoms, kurie siekia dalyvauti demokratinėje politikoje. Kviečiame tai daryti, einant drauge ir telkiantis po vienu tradicinės partijos skėčiu.

Klestinti ir išmani Lietuva

Demokratija stiprėja, kai žmonės pasitiki savo valstybe, joje jaučiasi laimingi ir turi viltį, kad gali čia kurti savo ir savo vaikų ateitį. Todėl daug dėmesio skirsime, kad augant šalies ūkiui nyktų skurdas ir mažėtų atskirtis, žmonės galėtų gyventi oriai ir būtų materialiai apsirūpinę.

Lietuvos ekonomika turi didžiulį potencialą, kurį atskleidžia mūsų mokslininkų padaryti atradimai, leidę sukurti naujus produktus ir Lietuvos vardą įtvirtinti šalia pasaulinio garso mokslo žvaigždžių. Tą įrodo jaunas verslas, kuris suradęs idėją ar užčiuopęs pasaulinių tendencijų vėją, sugeba mūsų šalį paversti pirmaujančia informacinių technologijų srityje. Tačiau tai, ką esame pasiekę, yra tik dalis tikslo, į kurį turime eiti. Lietuva gali geriau! Laikas sutelkti jėgas ir pažadinti Lietuvos ekonomikos potencialą.

Žadindami Lietuvos ūkio variklį, turime čia ir dabar susitelkti į išmanią ekonomiką, kuris Lietuvai leistų turėti konkurencinį pranašumą ketvirtosios pramonės revoliucijos akivaizdoje. Sutelkti valstybės resursus į mokslu ir technologijomis grįstą ekonomikos vystymą ir padėti naujas technologijas pritaikyti lietuviškame versle. Kiekviena moderni mūsų žmonių čia ar svetur sukurta idėja turi rasti pritaikymą savame krašte, Lietuvos verslo augime. Kad tai vyktų pakankamai sparčiai, valdžios institucijos turi būti pertvarkytos ir tapti ne stabdančiomis progresą, o padedančios jam vykti. Tai nebėra tik siekiamybė – tai tikrovė, kurią jau esame išbandę reformuodami ne vieną valstybinę instituciją. Turime ir galime tą padaryti greičiau, sparčiau ir energingiau, nei tai daro dabartinė Vyriausybė.

Išmaniai ekonomikai reikalinga išmani energetika, gebanti protingai suderinti saugumo siekį ir švarios, žalios energetikos politiką. Saugumą pasieksime sparčiau sinchronizuodamiesi su vakarietiška elektros energijos sistema, atkakliai kovodami prieš Astravo AE ir sukurdami pakankamus vidaus energijos gamybos pajėgumus. Tai yra šių dienų iššūkius sprendžiantys darbai. Žvelgdami į ateitį turime planuoti modernios, protingos, žalios energetikos, kuri padėtų žmonėms ir verslui taupyti bei kiekvienam kasdien prisidėti prie energijos gamybos, vystymą. Lietuva turi tapti atvira naujoms technologijoms ir naujiems energijos gamybos būdams, kurie padeda išgauti, saugoti energiją, ją protingai vartoti ir valdyti. Mūsų valstybė ir jos teisinė bazė turi lanksčiai prisitaikyti prie naujų technologijų poreikių, turime tapti erdve, kurioje atsirastų galimybė naujas technologijas diegti anksčiau nei bet kur kitur pasaulyje.

Ekonomikos pokyčiai yra Lietuvos neišvengiamybė. Perėjimas prie išmanios ekonomikos yra tik laiko ir spartos klausimas. Mes galime judėti arba atsilikdami ir besivydami pasaulio progresą, arba drąsiai skatindami pokyčius ir mąstydami, kaip spręsti jų iškeliamus naujus galvosūkius. Todėl turime pripažinti, kad darbo samprata ir darbo santykiai per artimiausius metus stipriai keisis. Darbo vieta vis labiau praras savo svarbą, o darbo santykiai bus vis labiau individualizuoti. Prie to turi prisitaikyti tiek Lietuvos teisinė, reguliacinė sistema, tiek verslas, o ypač – mokesčių sistema. Ji turi būti paprastesnė, lankstesnė ir lengviau suprantama kiekvienam dirbančiajam, bet kartu ir progresyvesnė bei solidaresnė, nes keičiantis ekonomikai susidursime su dideliais visuomenės iššūkiais, būtinybe pasirūpinti kiekvienu mūsų visuomenės nariu, kuriam šiame pasikeitusiame pasaulyje sekasi ne taip gerai. Šio svarbaus solidarumo iššūkio neatlaikysime ir gerovės nesukursime, jei nepradėsime sąžiningai diskutuoti apie didesnę persikirstymą per biudžetą kaip įrankį geresniam viešųjų paslaugų finansavimui ir priemonei solidarčiai pasirūpinti gerovės stokojančiais mūsų visuomenės nariais.

Šalies ūkio pasikeitimai ir spartus augimas turi pasireikšti ir keičiantis fizinei žmonių aplinkai. Lietuvą vis dar kausto senosios sovietinės okupacijos pančiai, kuriuos regime visur – nuo atokiausio kaimelio iki milžinišku greičiu augančio didmiesčio. Laikas sparčiai atsisveikinti su bet koku sovietiniu palikimu tiek mūsų pastatuose, gatvėse, viešosiose erdvėse, tiek ir kasdieniame gyvenime. Todėl inicijuojame ir pradedame plačią mūsų fizinės aplinkos desovietizacijos programą, kuri leistų pasikeisti daugeliui mūsų fizinės aplinkos detalių – nuo vis dar egzistuojančių tūkstančių neišasfaltuotų žvyrkelių, primenančių kolūkinės Lietuvos vargus, iki viešąsias erdves darkančių sovietinių paminklų ir tų laikų melancholiją įamžinančių blokinių daugiabučių namų. Visa tai turi pasikeisti užbaigiant tai, kas nepabaigta, išskeldinant, ką dar galime išskeldinti, ir modernizuojant tai, ką dar galime modernizuoti.

Galiausiai, gerovės neužtikrins vien žaidimų aikštelės ar nutiesti keliai. Prie sunkos socialinės padėties prisideda ne tik socialinės apsaugos sistemos spragos ar politikų klaidos. Visuomenėje stokojame teisingumo ir solidarumo todėl, kad per ilgai užsimerkdavome, kai privilegijuota mažuma klestėjo vargstančios daugumos sąskaita. Leidome suvešėti stambiems oligarchams ir įvairiems neskaidriems verslo concernams, kurie pasinaudodami turima finansine galia pavertė tūkstančius žmonių jų veiklos įkaitais. Tai itin akivaizdu Lietuvos kaime, kur stambūs žemvaldžiai apeidami įstatymus gniuždo paprastus šeimos ūkius, atima žemę ir kuria šių dienų baudžiavą. Tą matome ir miestuose, kur monopolininkai ir nesąžiningi oligarchai manipuliuoja kainomis, savo padėtimi rinkoje, taip ją iškreipdami ir atimdami fundamentalų rinkos principą - laisvę. Atėjo metas stoti į

skaidraus verslo pusę ir sukurti tokias sąlygas, kuriose laimėtų sąžiningai dirbantys verslininkai, o ne didelę ekonominę ir finansinę galią turintys, laisvą rinką savo naudai iškreipiantys oligarchai.

Išsilavinusi ir šviesi Lietuva

Siekdami bet tokių pokyčių valstybės valdyme, gynyboje, ekonomikoje ar mūsų žmonių aplinkoje, turime suprasti, vardan ko visa tai darome – vardan Lietuvos žmonių, jų gerovės ir ateities. Jokie pokyčiai neįvyks, jei nesikeis bendras žmonių gyvenimas.

Pirmiausiai, jeigu siekiame, kad mūsų valstybė turėtų ateitį, turime keisti tai, kas yra svarbiausia – Lietuvos švietimo sistemą. Turime gerų mokytojų, dėstytojų ir švietimo profesionalų. Turime mokyklų, kurios kuria talentus, bet šalia jų yra ir tos ugdymo įstaigos, kurios nuvilia, ir tie mokytojai bei dėstytojai, kuriems jų darbas nėra tikrasis jų pašaukimas. Tokioje situacijoje veši švietimo galimybių nelygybė. Mums visi Lietuvos vaikai yra lygiai svarbūs, todėl tikime, kad visi turi gauti tas pačias kokybiško švietimo galimybes, nesvarbu, kuriame Lietuvos kampelyje jie gyvena. Jeigu tai reiškia, kad švietime būtina revoliucija – mes tam pasirengę. Pasirengę permąstyti švietimo turinio kryptį, mokymo būdus ir padėti mokytojui tapti gerbiamu lyderiu. Esame pasirengę universitetų reformai ne trypčiojant vietoje ir bandant gelbėti tuos, kurių išgelbėti nebepavyks, o sutelkiant resursus ir dėmesį į geriausių, šiuolaikiškiausių aukštojo mokslo institucijų kūrimą. Tokių, kurios gebėtų konkuruoti ne vien tarp Vilniaus ir Kauno, o mažų mažiausiai – tarp Lietuvos ir Suomijos.

Nepriklausomybės konsolidacijai būtina ir aiškiai artikuliuota istorinės atminties politika. Tai reiškia, kad vienas iš strateginių uždavinių Lietuvos konservatoriams – susieti įvairių istorinių lūžių ir katastrofų išdraskytus valstybingumo raidos etapus į organišką istorinį pasakojimą, taip įtvirtinant Lietuvos valstybingumo tradiciją, ir, pasitelkus švietimo sistemą bei istorinės atminties politiką, šią tradiciją puoselėti ir stiprinti.

Prie pokyčių turi sparčiai prisitaikyti ir Lietuvos socialinė politika. Turime pripažinti, kad šiuo metu mūsų valstybė negeba pasirūpinti tais mūsų visuomenės nariais, kuriems sekasi prasčiau. Šią situaciją dar pablogina ir sparčiai auganti atskirtis, kuri ryškiausiai atsiskleidžia didžiųjų miestų ir regionų gyventojų gyvenimo lygio pokyčiuose. Iššūkius galime atliepti tik susitelkdami į problemos esmę – turime padėti ir skatinti žmones keistis, o tiems, kurie to padaryti jau nebegali – solidariai užtikrinti orų gyvenimo lygį su valstybės ir bendruomenės pagalba. Tai reiškia, kad mūsų tautoje nebeturi likti iliuzijos, kad tai, kas prarasta, sugrįš. Pokyčiai vyksta ir galime prie jų tik prisitaikyti, o tai reiškia, kad Lietuvoje turi būti ne tik daugiau darbo vietų, bet atsirasti geresnės galimybės gyventi regione, o dirbti dideliame mieste. Valstybė turi padėti žmonėms prisitaikyti prie ekonomikos virsmo ir mobiliai judėti ten, kur yra galimybė dirbti ir užsidirbti. Valstybės iššūkis yra kokybiškos perkvalifikavimo sistemos užtikrinimas ir pagalba tiems, kurie nori dirbti, bet stokoja reikiamų įgūdžių.

Galiausiai, Lietuvai reikalinga kardinali sveikatos apsaugos sistemos pertvarka. Tai, ką turime dabar, yra ilgai kurta, tačiau dar ilgiau kritikuota sistema, kuri neatliepa nei pacientų poreikių, nei medikų noro dirbti geromis sąlygomis bei gauti deramą atlygį. Pripažinkime, kad ir sveikatos apsaugos sistemoje turime dar per daug sovietinio palikimo, polinkių ir to laikmečio suformuotų tradicijų. Todėl savo iššūkiu laikome pamatinį visos Lietuvos sveikatos apsaugos sistemos permąstymą. Tai daryti turime pasitelkdami geriausius Lietuvos ir užsienio specialistus ir neatsilikdami nuo technologinio atsinaujinimo, kuriuo žengia pasaulis. Norėdami turėti sveiką ir gyvybingą visuomenę, tiesiog privalome užtikrinti kokybišką sveikatos apsaugą. Tai vienas svarbiausių mūsų žmonių saugios ateities iššūkių.

Šimtas metų yra ilgas ir svarbus laikas Lietuvos Respublikai. Dvidešimt penkeri metai yra daug bet kokiai organizacijai. Per šį laiką Tėvynės Sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai patyrė ne vieną išbandymą ir

susidūrė su daugybe iššūkių. Neabejojame, kad jų ne ką mažiau laukia ir ateityje, todėl mes keičiamės ir siekiame būti ta politinė jėga, kuri turi aiškius įsipareigojimus žmonėms, geba įsiklausyti į lūkesčius, keistis ir priimti sprendimus, kurių reikia jau šiandien.

Matydami aiškia politinę darbotvarkę, kuriai ryžtamės, pokyčius pradėdame nuo savęs: tęsiame ir spartiname partijos atsinaujinimą; vykdomė reformas, kurios partijoje spartintų kaitą ir skyrių stiprėjimą; keičiame sambūvio vienoje politinėje bendruomenėje taisykles, kad padorumo būtų daugiau, o etikos ir moralės standartai tik aukščiau; ieškome naujų žmonių įtraukimo į politinį procesą ir mūsų politinės bendruomenės gyvenimą formų. Kartu su partijos vidaus pokyčiais imamės permąstyti savo politinę darbotvarkę, kad ji geriau atspindėtų žmonių lūkesčius ir siūlytų drąsius sprendimus šviesesnės Lietuvos kūrimui.

Visus, kurie pritaria mūsų kryptčiai, jaučia atsakomybę už savo valstybę ir jos ateitį, kviečiame į plačią koaliciją – Lietuvos žmonių sambūrį, kuriame ieškosime sutarimo ir sprendimų šviesesnės Lietuvos kūrimui.

Ši deklaracija buvo priimta TS-LKD Suvažiavime, vykusiu 2018 m. gegužės 12 d. Vilniuje.